

Innkalling representantskapet

Tid: 25. juni kl. 09:00-10:00

Sted: Teams

Innkalling representantskapet.....	1
Sak 19/24 Godkjenning av protokoll fra møte 8. mai	3
Sekretariatets innstilling	3
Saksredegjørelse	3
Vedlegg.....	3
Sak 20/24 Statusrapportering fra sekretariatets arbeid	4
Sekretariatets innstilling	4
Saksredegjørelse	4
Vedlegg.....	9
Sak 21/24 Revidert strategi Østlandssamarbeidet	10
Sekretariatets innstilling	10
Saksredegjørelse	10
Vedlegg.....	10
Sak 22/24 Politisk organisering i Østlandssamarbeidet.....	11
Sekretariatets innstilling	11
Saksredegjørelse	11
Vedlegg.....	12
Sak 23/24 Retningslinjer for fylkeskommunenenes samarbeid om Oslofjorden i Østlandssamarbeidet.....	14
Sekretariatets innstilling	14
Saksredegjørelse	14
Vedlegg.....	16
Sak 24/24 Videre arbeid med NTP	17
Sekretariatets innstilling	17

Saksredegjørelse	17
Vedlegg.....	17
Sak 25/24 EØS-utredning og høring.....	18
Sekretariatets innstilling:	18
Saksredegjørelse	18
Vedlegg.....	20
Sak 26/24 Rammer for handlingsplan og budsjett 2025.....	21
Sekretariatets innstilling	21
Saksredegjørelse	21
Vedlegg.....	24
Sak 27/24 Møteplan 2024	25
Sekretariatets innstilling	25
Saksredegjørelse	25
Vedlegg.....	25

Sak 19/24 Godkjenning av protokoll fra møte 8. mai

Sekretariatets innstilling

Representantskapet godkjenner forslaget til protokoll fra møte 8. mai 2024.

Saksredegjørelse

Forslag til møteprotokoll ble sendt ut 13. mai med frist 21. mai for å melde inn evt. endringsforslag. Det er ikke gjort endringer i protokollen etter utsendelsen 13. mai.

Vedlegg

Separat vedlegg: Forslag til protokoll fra møte 8. mai 2024.

Sak 20/24 Statusrapportering fra sekretariatets arbeid

Sekretariatets innstilling

Representantskapet tar saken til orientering.

Saksredegjørelse

Det gis i saken en kortfattet oppsummering/status på de ulike områdene som sekretariatet jobber med i 2024. Det er bra progresjon og tydelig framdrift i arbeidet på de ulike områdene.

Sekretariatet vektlegger følgende i sitt arbeid:

- Høy måloppnåelse og effektiv ressursbruk på alle områder.
- Merverdi for fylkeskommunene i det interessepolitiske arbeidet.
- Legge til rette for læring og kunnskapsdeling på tvers av fylkeskommunene.
- Bidra til å styrke fylkeskommunenes synlighet og betydning for regional utvikling.

Oppsummeringen er strukturert i tråd med strategiforslagets prioritering av framtidige politikkområder i Østlandssamarbeidet.

1: Politikkområde: Samferdsel og mobilitet

1.1 Generelt

Status:

- Interessepolitisk arbeid med NTP har vært prioritert fra sekretariatet de siste månedene, og politisk ad hoc-gruppe har koordinert arbeidet med bistand fra sekretariatet og administrativ samferdselsgruppe.
- Gledelig med fullt gjennomslag for Vestfoldbanen, Ringeriksporteføljen, RV 19 og økt satsing på fylkesvegene og Majorstua stasjon. Fortsatt uavklart hvordan prosjektene skal finansieres.

Prioriterte oppgaver 2024:

- Oppstart arbeid i fagpolitisk utvalg – fysisk møte (samling) i oktober.
- Jobbe interessepolitisk for å følge opp Stortingets behandling av NTP 2025-2036.
- Oppdatere aktivitetsplaner for mobilitetsgruppen og InterCity/NTP-gruppen.
- Planlegging av operative aktiviteter 2025 (Handlingsplan 2025).
- Oppstart Østlandspakka, neste rullering av NTP.

1.2 Prosjekt: Energistasjoner for grønn næringstransport

Mål:

Være en katalysator i prosjektperioden for raskere utrulling av grønne energistasjoner på Østlandet.

Status:

- God framdrift i prosjektet,
- Østlandssamarbeidet har en viktig koordinerende rolle og har bidratt aktivt i forbindelse med planlegging og tilrettelegging av en rekke energistasjonsetableringer rundt omkring i landsdelen. Aktiv involvering og deltagelse i mer enn 15 prosjekter/etableringer både når det gjelder bedrifts- og undervegslading.
- Finansieringssøknad om videreføring av prosjektet avklares i løpet av kort tid.

Prioriterte oppgaver 2024:

- Workshops og befaringer på aktuelle lokasjoner
- Kunnskapsspredning og deling av best practice (veileder)
- Dialog med fylkeskommuner og kommuner
- Interessepolitisk arbeid for å få bedre rammebetingelsene
- Prosjektet går nå inn i siste halvår og evt. videreføring i 2025 forutsetter fortsatt støtte fra klimasats/miljødirektoratet.

2: Politikkområde: Klima, miljø og energi (nytt)

2.1 Generelt

Status:

Avventer representantskapets behandling av strategirevideringen, der klima, miljø og energi er foreslått som prioritert politikkområde.

Aktuelle oppgaver 2024 (dersom dette politikkområdet prioriteres)

- Avklare politisk organisering og oppstart politisk arbeid.
- Operasjonalisere og prioritere operative aktiviteter på politikkområdet, herunder planlegge og gjennomføre administrative/faglige verksted med medarbeidere fra fylkeskommunene.

2.2 Prosjekt: Klimasmart arealplanlegging

Mål:

Prosjektet skal bidra til lavere klimagassutslipp fra arealbruk i kommunesektoren ved å styrke klimahensyn i kommunal planlegging. Dette søkes oppnådd ved å øke kunnskapsgrunnlaget ved hjelp av arealstatistikk og kartfesting av kommunens karbonrike areal, og ved å styrke det kartbaserte arealregnskapet utarbeidet av fylkeskommunen. Datamaterialet utarbeides for alle østlandskommuner og distribueres av fylkeskommunene.

Status:

- Arbeidet er stort sett i rute, og fylkeskommunene vil i første kvartal 2025 kunne overlevere statistikk og kartbaserte data til alle kommunene i landsdelen.
- 8-10 pilotkommuner fra hele landsdelen er med i prosjektet for å kvalitetssikre prosess og leveranser.
- Det er inngått en formell avtale med NIBIO om utviklingssamarbeid som omfatter kartfesting og statistikk samt justeringer basert på pilotkommunenes behov.

Prioriterte oppgaver 2024:

- Rekruttere pilotkommuner.
- Skaffe oppdaterte data om planlagt arealbruk i kommunene.
- Etablere dialog mellom NIBIO og pilotkommunene.
- Vurdere behov for, og eventuelt etablere en referansegruppe.
- Sikre god progresjon og kommunikasjon.
- Forberede miniseminar i desember.
- Starte forberedelser til en landskonferanse om arealbruk våren 2025.

2.3 Oslofjorden

Mål:

Bidra til å forbedre den økologiske tilstanden i Oslofjorden gjennom interessepolitisk påvirkning og større effekt av fylkeskommunale ressurser, mer effektiv ressursbruk, gjennom felles initiativer og prosjekter.

Status:

- Det legges fram en egen sak om retningslinjene for fylkeskommunenes samarbeid om Oslofjorden i Østlandssamarbeidet framover, se sak 23/24. Her innarbeides innspillene fra forrige møte i representantskapet. Arbeidet med Oslofjorden bør ses i forlengelsen av arbeidet med revidert strategi.
- Sekretariatet har kontinuerlig dialog med fylkesadministrasjonene om deres arbeid med Oslofjorden og vannforvaltning for å forberede videre oppfølging i høst.
- I forprosjektet om kommunikasjon for Oslofjorden jobbes det innenfor flere spor parallelt. Fylkeskommunens og kommunenes kommunikasjonsarbeid om

Oslofjorden og vannforvaltning skal styrkes blant annet gjennom nettverksbygging, arbeidsverksteder, kompetanseheving og utarbeidelse av felles tiltak. En lett tilgjengelig oversikt og fremstilling av hvordan det går med Oslofjorden skal utvikles, basert på et sett med indikatorer. Det skal også utarbeides et forslag til hvordan arbeidet eventuelt kan følges opp etter 2024.

Prioriterte oppgaver 2024:

- Identifisere interessepolitiske prioriteringer.
- Sikre god kobling mellom samarbeidet om Oslofjorden og arbeidet med rullering av regionale vannforvaltningsplaner.
- Kartlegge behov og mulig merverdi av samarbeid i arbeidet med gjennomføring av tiltak i fylkeskommunene.
- Konkretisere andre mulige samarbeidsinitiativ eller -prosjekter, inkl. eventuell oppfølging av forprosjektet om kommunikasjon.

3: Andre aktiviteter og prosjekter

Det gis nedenfor en kort redegjørelse for andre pågående aktiviteter og prosjektsamarbeid som sekretariatet jobber med, med utgangspunkt i gjeldende strategi og handlingsplan for 2024, herunder temaer knyttet til ungdom, kompetanse, næring og europapolitisk samarbeid.

3.1 Høyere yrkesfaglig utdanning

Mål:

Påvirke retningen i ny stortingsmelding om høyere yrkesfaglig utdanning og avklare hvordan strategien for samarbeid om høyere yrkesfaglig utdanning i landsdelen (vedtatt i 2022) skal følges opp.

Status:

- Det var et digitalt oppstartsmøte i politisk ad hoc-gruppe for høyere yrkesfaglig utdanning 7. juni. I møtet var det bred enighet om at samarbeid mellom fylkeskommunene kan være nødvendig for å sikre god forvaltning og effektiv ressursbruk i arbeidet med høyere yrkesfaglig utdanning. Gruppen la vekt på at arbeidslivets kompetansebehov, studentgrunnlaget og utdanningstilbudene bør ses i sammenheng på tvers av fylkesgrensene. Det var også enighet om at fylkeskommunene bør jobbe felles interessepolitisk med ny stortingsmelding.
- Et større fysisk møte planlegges i første halvdel av desember.

Prioriterte oppgaver 2024:

- Identifisere felles politiske synspunkter og fremme disse mens ny stortingsmelding utarbeides (legges fram våren 2025).
- Utarbeide forslag om oppfølging av felles strategi.

3.2 ØstsamUng

Mål:

Være en arena for læring og erfaringsdeling mellom fylkeskommunenes ungdomsråd, tilrettelegge for at ungdomsrådene kan legge fram felles politiske ønsker og krav til fylkeskommunene, og bidra til effektiv ressursbruk gjennom samordning av felles delegasjoner til europeiske ungdomsnettverk.

Status:

- Arbeidsutvalget og koordinatorgruppen er godt i gang med sitt arbeid.
- Det er fastsatt datoer for samlingen i nettverket, en første samling i august og en ny samling i oktober/november i forbindelse med møte i representantskapet.

Prioriterte oppgaver 2024:

- Gjennomføring av oppstartsamling i august.
- Gjennomføre samling og dialogmøte med representantskapet i månedsskiftet oktober/november.
- Koordinere eventuelle delegasjoner med ungdom fra flere fylkeskommuner til arrangementer i aktuelle europeiske ungdomsnettverk.

3.4 Europapolitisk arbeid – generelt

Mål: Understøtte Østlandssamarbeidets arbeid på de prioriterte politikkområdene.

Status:

- Det ble gjennomført en europeisk fagsamling for nyvalgte politikere med verv i europeiske organisasjoner, nettverk og programmer i samarbeid med Osloregionens Europakontor (ORE) 4.-5. april.
- Regjeringens nye Tyskland-strategi ble lagt fram i slutten av april og regionalt samarbeid er et innsatsområde der Østlandssamarbeidet er gitt en rolle.
- Innspill fra Østersjø-samarbeidet til arbeidet med Oslofjorden; studietur for fagfolk til Finland gjennomført og en digital Europakafé spilt inn og delt.
- Oppfølging av revisjon av TEN-T-retningslinjene – deltakelse på møte i Samferdselsdepartementet 3. juni.
- Støtte til nye styrerepresentanter i BSSSC – deltakelse på møte i mars og mai.
- Veiledning for søkere til Interreg Østersjøprogrammets tredje søkerunde.

Prioriterte oppgaver 2024:

- Bidra i høringen for EØS-utredningen NOU 2024:7
- Europapolitisk fagsamling i samarbeid med ORE 13. september, med fokus på EØS-avtalen og betydningen for fylkeskommunene.
- Oppfølging av samarbeidet med tyske delstater knyttet til de prioriterte politikkområdene, koblet til regjeringens Tyskland-strategi og Østersjø-samarbeidet.
- Følge opp implementering av de nye retningslinjene for TEN-T i EØS-avtalen.
- Ivareta rollen som nasjonalt kontaktpunkt for Interreg Østersjøprogrammet.
- Følge opp ØstsamUngs deltakelse på europeiske arenaer, spesielt BSSSC Youth.
- Gjennomføre Europa-kurs for ØstsamUng 30. august.
- Følge opp politiske representanter fra Østlandssamarbeidet i BSSSC og Scandria Alliance.
- Bidra med informasjon, kunnskap, god praksis og kontakter til arbeidet innenfor de politisk prioriterte områdene.

Vedlegg

Ingen vedlegg.

Sak 21/24 Revidert strategi Østlandssamarbeidet

Sekretariatets innstilling

1. Representantskapet godkjenner framlagt strategiforslag med de endringer som ble drøftet og avklart i møtet.
2. Ny strategi vedlegges protokollen fra møtet.

Saksredegjørelse

I sak 23/2022 vedtok representantskapet en prosessplan for å få på plass et nytt fundament for Østlandssamarbeidet, inkludert revidering av gjeldende strategi. I møtet 8. februar ble representantskapet enige om å ferdigstille arbeidet med revidert strategi før sommeren 2024. For å komme i mål innenfor kortere tidsfrister ble prosessplanen justert, og et førsteutkast til strategi ble behandlet i administrasjonsutvalget 12. april med bakgrunn i føringene som ble gitt på representantskapets strategisamling 9. februar.

Til møte i representantskapet 8. mai ble det lagt fram et nytt og justert forslag til revidert strategi (se vedlegg). Representantskapet besluttet på møte å sende forslaget ut på høring til fylkeskommunene med frist 21. juni. Mottatte høringsinnspill fra fylkeskommunene vil bli ettersendt til representantskapets medlemmer i forkant av møtet 25. juni.

Saken legges fram med en innstilling om godkjenning av strategiforslaget. Dersom det i høringsrunden kommer større substansielle forslag til endringer/justeringer, vil representantskapet måtte vurdere om det er behov for å bruke mer tid på strategiprosessen. I så fall kan endelig strategi først behandles på et senere møte etter sommeren. Det vises i denne forbindelse til sak 27/24 om justert møteplan for 2024.

Ut fra signalene hittil, synes det som om det er støtte for å prioritere politikkområdene (1) samferdsel, mobilitet og infrastruktur og (2) klima, energi og miljø i ny strategi. Det er ønskelig at dette avklares i møtet, slik at det politiske arbeidet på de aktuelle politikkområdene kan komme i gang. Det vises i denne sammenheng til sak 22/24.

Vedlegg

Forslaget til revidert strategi og høringsinnspillene fra fylkeskommunene ettersendes.

Sak 22/24 Politisk organisering i Østlandssamarbeidet

Sekretariatets innstilling

1. Representantskapet oppretter fagpolitisk utvalg for samferdsel, mobilitet og infrastruktur og fagpolitisk utvalg for klima, miljø og energi.
2. Representantskapet godkjenner forslaget til felles mandat for fagpolitiske utvalg.
3. Fylkeskommunene anmodes om å utpeke representanter til de to politiske utvalgene innen 25. august 2024

Saksredegjørelse

Etter samarbeidsavtalens §3 kan representantskapet opprette andre politiske organer til styringen av Østlandssamarbeidet. Andre politiske organer opprettes normalt på prioriterte politikkområder for å redusere møtebelastningen og saksmengden i representantskapet, og sikre bredere politisk involvering og forankring.

I forrige periode hadde Østlandssamarbeidet et fagpolitisk utvalg for samferdsel og ett fagpolitisk utvalg for næring og kompetanse. Det ble også opprettet et Europaforum med politisk oppnevnt leder og nestleder. Ingen av disse politiske organene har fått oppnevnt nye medlemmer etter fylkestingsvalget høsten 2023 i påvente av strategirevideringen. Siden fylkestingsvalget har fylkeskommunene opprettet to politiske ad hoc-grupper, en for arbeidet med NTP (mandat fram til juni 2024) og en for å følge opp ny stortingsmelding og fylkeskommunenes strategi for samarbeidet om høyere yrkesfaglig utdanning.

Forslag til nye fagpolitiske utvalg

Revidert strategi behandles i RS-sak 21/24. Gitt at det er enighet om at (1) Samferdsel, infrastruktur og mobilitet og (2) Klima, miljø og strategi skal prioriteres som politikkområder for Østlandssamarbeidet, er det ønskelig at man så raskt som mulig kan komme i gang med det politiske arbeidet på de to politikkområdene. Det foreslås derfor opprettet fagpolitiske utvalg for hvert av de to politikkområdene.

Det foreslås videre at fylkeskommunene får frist til 25. august med å utpeke politiske representanter til de to utvalgene.

Om forslag til felles mandat for fagpolitiske utvalg

Det legges også fram et forslag til felles mandat for de fagpolitiske utvalgene. Dette mandatforslaget bygger i stor grad på det mandatet som ble vedtatt av representantskapet i 2020 for de fagpolitiske utvalgene i forrige valgperiode.

Tidligere har fagpolitiske utvalg hatt to medlemmer pr. fylkeskommune, ett fra posisjon og ett opposisjon, med varaer. I utvalget for næring og kompetanse hadde hver fylkeskommune i siste periode fire medlemmer med varaer, mens det i de politiske ad hoc-gruppene som er opprettet de siste månedene kun er utpekt ett medlem pr. fylkeskommune. For å effektivisere tids- og ressursbruken hos fylkeskommunene kan det være fornuftig at antall medlemmer i nye fagpolitiske utvalg som hovedregel begrenses til ett medlem med vara pr. fylkeskommune. Dette er reflektert i forslaget til mandat.

Administrasjonsutvalgets behandling

Administrasjonsutvalget behandlet spørsmålet om politisk organisering i Østlandssamarbeidet i sak 16/24 i møte 7. juni, og fattet følgende vedtak: «Administrasjonsutvalget ber sekretariatet om å forberede en sak om politisk organisering i Østlandssamarbeidet til møtet i representantskapet 25. juni».

I behandlingen av saken signaliserte administrasjonsutvalget at «man bør ha som ambisjon å få gjort et vedtak om politisk organisering på møte i representantskapet 25. juni slik at det politiske arbeidet på prioriterte politikkområder kan igangsettes så raskt som mulig. Ved etablering av fagpolitiske utvalg vil det være naturlig at antall representanter fra den enkelte fylkeskommune reduseres fra to til en».

Vedlegg

Forslag til mandat for fagpolitiske utvalg i Østlandssamarbeidet.

Generelt

Representantskapet for Østlandssamarbeidet kan etablere fagpolitiske utvalg jf. samarbeidsavtalens § 3 femte ledd. Dette er et felles mandat for alle fagpolitiske utvalg i Østlandssamarbeidet.

Fagpolitiske utvalg etableres for å bistå representantskapet med styringen av Østlandssamarbeidet og sikre bredere politisk deltakelse og involvering fra fylkeskommunene på prioriterte politikkområder. Utvalgene skal bidra til å samordne synspunkter i saker av felles interesse og være forum for informasjonsdeling og forankring av felles initiativer mellom fylkeskommunene.

Medlemmer

Fylkeskommunene utpeker som hovedregel ett medlem med personlig varamedlem til fagpolitisk utvalg. Hvis politikkområdet til et fagpolitisk utvalg dekker flere hovedutvalg eller rådsområder i fylkeskommunenes politiske organisering kan representantskapet vedta at fagpolitiske utvalg skal ha flere medlemmer.

Fagpolitiske utvalg konstituerer seg selv. Østlandssamarbeidets valgkomité avgir innstilling med forslag til leder og nestleder i utvalgene.

Myndighet og oppgaver

Fagpolitiske utvalg skal følge opp Østlandssamarbeidets strategi og handlingsprogram på eget fagområde og rapportere til representantskapet. Utvalgene har innstillingsrett til representantskapet i saker på eget fagområde. Innstillingene skal som hovedregel fremmes i god tid, så administrasjonsutvalget kan avgi merknader til innstillingen før representantskapets behandling.

Fagpolitiske utvalg kan avgi uttalelser på vegne av Østlandssamarbeidet og ha dialog med nasjonale og internasjonale myndigheter og aktører i saker som berører eget fagområde.

Fagpolitiske utvalg kan ta initiativ til andre felles prosjekter. Prosjekter som krever ekstra ressurser fra fylkeskommunene, skal godkjennes av representantskapet.

Sak 23/24 Retningslinjer for fylkeskommunenes samarbeid om Oslofjorden i Østlandssamarbeidet

Sekretariatets innstilling

1. Representantskapet slutter seg til de overordnede retningslinjene for fylkeskommunenes samarbeid om Oslofjorden i Østlandssamarbeidet.
2. Representantskapet ber administrasjonsutvalget legge til rette for administrativ bistand fra relevante fagområder i arbeidet med å operasjonalisere samarbeidet om Oslofjorden ytterligere.

Saksredegjørelse

Representantskapet vedtok at Oslofjorden skulle bli et nytt innsatsområde i Østlandssamarbeidet våren 2022 etter initiativ fra Viken fylkeskommune. Etter valget og fylkesdelingene gjennomfører fylkeskommunene nå en revidering av Østlandssamarbeidets strategi, hvor det foreløpig pekes på klima, miljø og energi som et nytt prioritert politikkområde, med Oslofjorden som en viktig felles utfordring i landsdelen. Det ble lagt fram en egen sak om Oslofjorden på forrige møte i representantskapet, og innspillene fra det møtet er innarbeidet i denne saken.

Kort om fylkeskommunenes rolle i arbeidet med Oslofjorden

Regjeringen la fram *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* i 2021. Fylkeskommunene er hovedansvarlige for ti tiltak, og medansvarlig for en rekke andre. I tillegg har fylkeskommunene et ansvar i vannforvaltningen etter vannforskriften, og dette arbeidet må ses i sammenheng med gjennomføringen av helhetlig tiltaksplan.

Utover ansvaret for gjennomføring av konkrete tiltak og arbeidet med regional vannforvaltning har fylkeskommunene som samfunnsutviklere flere muligheter til å bidra i arbeidet med å løse utfordringene i Oslofjorden. Flere fylkeskommuner har hatt egne politiske saker om Oslofjorden, og både Akershus og Vestfold har bevilget midler til fond.

Fylkeskommunenes rolle utover tiltaksgjennomføring og vannforvaltning kan inkludere:

- Fylkeskommunenes bidrag til å løse utfordringene på avløpsområdet, f.eks. knyttet til innovasjon eller fylkeskommunenes ansvar for å sikre at arbeidslivet har tilgang på relevant kompetanse.

- Fylkeskommunenes bidrag til å redusere avrenning fra landbruket ved bruk av egne ressurser og virkemidler.
- Utvikling av nødvendig kunnskap, nye løsninger, verktøy o.l. på relevante fagområder.
- Støtte til kommuner, vannområder, organisasjoner, bedrifter m.fl. for å styrke deres arbeid med utfordringene i Oslofjorden.
-

Forslag til overordnede retningslinjer for fylkeskommunenes samarbeid om Oslofjorden i Østlandssamarbeidet

Interessepolitisk gjennomslagskraft

Fylkeskommunene kan gå sammen om å påvirke hvordan statlig nivå arbeider med å løse utfordringene i Oslofjorden. Dette kan omhandle statlige bevilgninger og bruk av statlige virkemidler, men også styringen og gjennomføringen av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. Helhetlig tiltaksplan er en femårig plan som ble vedtatt i 2021, og skal derfor ventelig revideres/fornyes i løpet av inneværende fylkestingsperiode.

Læring og erfaringsutveksling

Østlandssamarbeidet kan være en arena for læring og erfaringsdeling mellom fylkeskommunene i hvordan det arbeides med gjennomføring av helhetlig tiltaksplan og arbeidet med vannforvaltningsplanene. Dette kan inkludere faglige arrangementer, studieturer o.l. som involverer ekstern ekspertise fra andre relevante organisasjoner, prosjekter o.l.

Ressursbesparende samarbeid

Fylkeskommunene kan identifisere konkrete og avgrense samarbeidsinitiativ eller prosjekter som skaper merverdi gjennom mer effektiv ressursbruk i fellesskap. Dette kan også bidra til realisering av aktiviteter som fylkeskommunene ikke ville hatt ressurser og kapasitet til å gjøre individuelt.

I praksis kan dette innebære at fylkeskommunene i fellesskap kartlegger arbeidet med gjennomføring av tiltak og vurdere om felles initiativ eller prosjekter kan bidra til mer effektiv ressursbruk og bedre framdrift i tiltaksgjennomføringen. Fylkeskommunene kan også vurdere hvordan andre ressurser og kapasiteter som brukes i arbeidet med Oslofjorden kan utnyttes bedre og få større effekt og kraft ved å brukes til felles initiativ og prosjekter.

Eventuelle aktiviteter som ikke finansieres gjennom Østlandssamarbeidets basisfinansiering eller fondsmidler må enten finansieres av fylkeskommunene som deltar i aktivitetene eller med ekstern finansiering.

Vedlegg

Ingen vedlegg

Sak 24/24 Videre arbeid med NTP

Sekretariatets innstilling

Representantskapet slutter seg til at Østlandssamarbeidets politiske ad hoc-gruppe for NTP videreføres inntil ny politisk organisering på samferdselsområde er kommet på plass.

Saksredegjørelse

Transport og kommunikasjonskomiteen har nå avgitt sin innstilling vedrørende nasjonal transportplan, jf. [Innst. 439 S \(2023-2024\)](#). Det er gledelig at fylkeskommunene i landsdelen har fått gjennomslag for en rekke større prosjekter. Det vises i denne forbindelse til felles [posisjonsnotat om NTP](#) som ble vedtatt på møte i representantskapet 10. mai, der både Vestfoldbanen, Ringriksbanen, RV 19 og vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene ble omtalt.

I innstillingen fra komiteen går det tydelig fram at man har merket seg at fylkeskommunene på Østlandet gjennom Østlandssamarbeidet har hatt felles posisjoner i arbeidet med NTP 2025-2036.

Etter Stortingets behandling av Nasjonal Transportplan kan det være fornuftig at fylkeskommunene følger opp det interessepolitiske arbeidet for å bidra til at infrastrukturprosjektene i landsdelen sikres finansiering. Derfor foreslå det at Østlandssamarbeidets politiske ad-hoc gruppe for NTP-arbeidet videreføres inntil man har fått på plass en permanent politisk organisering på politikkområde 'samferdsel, mobilitet og infrastruktur' høsten 2024. En slik videreføring sikrer også kontinuitet i det politiske arbeidet på samferdselsområdet.

Vedlegg

Ingen vedlegg

Sak 25/24 EØS-utredning og høring

Sekretariatets innstilling:

1. Representantskapet slutter seg til at fylkeskommunene utarbeider en felles høringsuttalelse til EØS-utredningen gjennom Østlandssamarbeidet.
2. Endelig uttalelse legges fram for godkjenning på ekstraordinært møte i representantskapet innen høringsfristen 1. september 2024. Uttalelsen skal bygge videre på punktene som er beskrevet i del 2. av saksredegjørelsen.

Saksredegjørelse

1. Innledning

Regjeringen satte den 6. mai 2022 ned et ekspertutvalg for å gjennomgå status og vurdere erfaringene med EØS-avtalen de siste 10 årene. Utvalget fikk også i oppgave å vurdere EØS-avtalen opp mot avtalene som Storbritannia, Sveits og Canada har med EU.

Østlandssamarbeidets Europaforum møtte utvalgsleder Line Eldring (Fellesforbundet) til dialog 22. september 2022 og gav innspill til utvalgets arbeid.

Den 11. april 2024 overleverte utvalgsleder Eldring «NOU 2024:7 Norge og EØS: Utvikling og erfaringer» til utenriksminister Espen Barth Eide.

Regjeringen har bestemt seg for at utredningen ikke skal følges opp med en Stortingsmelding slik en gjorde etter forrige gjennomgang av EØS-avtalen i 2012 med NOU-en «Utenfor og innenfor». Utenriksdepartementet har besluttet å sende NOU-en ut på en bred høring med høringsfrist 1. september. Formålet med høringen er å bidra til at utvalgets arbeid blir kjent og at det gis anledning til å komme med vurderinger og synspunkter.

I forbindelse med EØS-utredningen i 2012 sendte Østlandssamarbeidet et felles høringsvar. Østlandssamarbeidet er også denne gangen på listen over høringsinstanser sammen med alle fylkeskommunene i Norge. Internasjonal gruppe drøftet oppfølging av høringen i sitt møte 4. juni og anmodet sekretariatet i Østlandssamarbeidet om å utarbeide et felles underlag, da dette er effektivt og ressursbesparende for fylkeskommunene. Det var samtidig enighet om å legge fram en sak om høringen for representantskapet i møtet 25. juni.

Momentene som omtales nedenfor i kap. 2 vil trolig være relevante for alle fylkeskommunene på Østlandet. Det kan derfor være aktuelt at fylkeskommunene også denne gangen gir et felles høringsinnspill gjennom Østlandssamarbeidet. Dersom representantskapet slutter seg til dette på møte 25. juni, vil sekretariatet i samarbeid

med internasjonal gruppe ferdigstille et høringsinnspill som kan behandles av representantskapet i forkant av høringsfristen 1. september, jf. sak 27/24 om justert møteplan.

Dersom representantskapet vurderer det som mer hensiktsmessig med separate høringsinnspill fra den enkelte fylkeskommune, kan det likevel være hensiktsmessig at fylkeskommunene samarbeider om saksunderlaget, og her vil sekretariatet kunne bidra i den videre prosess.

2. Momenter til høringsinnspill

EØS-utredningen gir en god oversikt over status og utfordringer for EØS-avtalen 30 år etter at den trådte i kraft. Utredningen har flere tilrådninger som er viktige sett med fylkeskommunenes øyne. Fylkeskommunene er nevnt 27 ganger i utredningen. Kapittel 1 «Utvalgets hovedfunn, vurderinger og tilrådninger» følger saken som separat vedlegg.

Til tross for betydelige endringer i Europa og globalt de senere årene, og at samarbeidet innad i EU og mellom EU og Norge er utvidet og styrket – er utfordringene knyttet til EØS-avtalen her hjemme mer eller mindre de samme som i 2012. Informasjon, dialog, kunnskap, kompetanse og involvering i arbeidet med EØS er for lavt på de fleste områder.

Med utgangspunkt i utredningen vil følgende punkter være aktuelle å løfte fram i et høringsinnspill fra fylkeskommunene i Østlandssamarbeidet

- EØS-avtalen er Norges viktigste og mest omfattende avtale og det er derfor helt avgjørende med god informasjon, åpenhet, dialog og inkludering av fylkeskommuner, kommuner og befolkningen.
- Kunnskap er sentralt for å kunne utnytte avtalen til beste for Norge. Hele forvaltningssystemet bør inkluderes i prosesser og oppfølging av EØS-avtalen – politisk og administrativt.
- Kapasitet og kompetanse om EU/EØS på alle forvaltningsnivåer må utnyttes og utvikles. EU/EØS griper inn i de fleste områder av fylkeskommunenes arbeid og er sentral for samfunnsutviklerrollen. Ansatte i fylkeskommunene bør gis mulighet til å bekle roller som nasjonale eksperter i EU-kommisjonen. Det bør settes av nasjonale midler for å gjøre dette mulig.
- En betydelig andel av de lover og regler som kommer fra EU berører fylkeskommuner og kommuner og krever gjennomføring på lokalt og regionalt nivå. Det er viktig at norske myndigheter ikke begrenser handlingsrommet som ulike forordninger legger opp til slik at norske aktører har de samme rammevilkårene som aktører fra EU-land. For eksempel innenfor statsstøtte og gruppeunntaksforordningen (GBER). Fylkeskommuner og kommuner må derfor involveres gjennom hele

prosessen fra tidlig intervensjon, i høringsinnspill og dialog og i implementeringen av EØS-relevant regelverk i Norge.

- Fylkeskommunene har flere kanaler i Europa som kan benyttes for å fremme norske interesser. For eksempel er Interreg-programmenes strukturer en viktig arena for dialog med EU-kommisjonen og EUs medlemsland. Her deltar både politikere og fagfolk fra fylkeskommunene.
- Deltakelsen i EUs programsamarbeid er av stor betydning og gir tilgang til god praksis og ressurser til samfunnsutviklingen i fylkene. Her er Interreg-programmene spesielt viktige for lokalt og regionalt nivå, men også programmene for forskning, utdanning, digitalisering og kultur, m.m., er av betydning. Norge bør benytte seg av enda flere muligheter for programsamarbeid gjennom EØS-avtalen, f.eks. klima- og miljøprogrammet LIFE.
- Fylkeskommunene er skoleeiere og ansvarlige for videregående opplæring, lærlinger og voksenopplæring. Kunnskap om EU/EØS er viktig for demokratiet og for å forstå hvordan EU/EØS påvirker samfunnet og individene. Et samarbeid for å styrke kunnskap og læring i skolen vil være interessant og aktuelt.
- NDLA (Nasjonal digital læringsarena) eies av fylkeskommunene og er en digital og fleksibel læringsarena. NDLA har tidligere gjennomført et pilotprosjekt med læringsmateriell om EU/EØS innenfor faget samfunnsfag – med økonomisk støtte fra UD. Resultater fra dette prosjektet kan benyttes som erfaringsgrunnlag.

Les hele [NOU 2024:7](#)

Vedlegg

Separat vedlegg: Kapittel 1 i NOU 2024:7 Norge og EØS: Utvikling og erfaringer

Sak 26/24 Rammer for handlingsplan og budsjett 2025

Sekretariatets innstilling

1. Representantskapet velger modell ... med en total basisfinansiering på ... kr for 2025. Endelig budsjett legges fram til behandling på representantskapets høstmøte.
2. Representantskapet anmoder om at det avsettes ... kr i fylkeskommunenes 2025-budsjett som basisfinansiering for Østlandssamarbeidet sin virksomhet.

Saksredegjørelse

Bakgrunn

Normalt har Østlandssamarbeidets arbeid med handlingsplan og budsjett vært gjennomført som en totrinnsraket, hvor rammene settes av representantskapet i et møte før sommeren, mens endelig handlingsplan og budsjett har blitt vedtatt på representantskapets høstmøte.

Sekretariatet har denne gangen ikke grunnlag for å legge fram en mer utfyllende sak om rammer for handlingsplan og budsjett 2025, i og med at endelig strategi og politisk organisering av landsdelssamarbeidet ennå ikke er avklart. For å kunne komme videre i arbeidet er det ønskelig med en del føringer og innspill fra representantskapet, herunder:

- avklaring av hvilke politikkområder som skal prioriteres videre framover, jf. sak 21/24
- avklaring av politisk organisering, jf. sak 22/24
- signaler om fylkeskommunenes ambisjonsnivå og prioritering av landsdelssamarbeidet videre framover

Innspillene og signalene fra representantskapet vil være styrende for sekretariatets videre arbeid med budsjett og handlingsplan for 2025.

Finansiering og kapasitet

Finansieringen av Østlandssamarbeidet er i prinsippet todelt:

- Basisfinansiering gjennom fylkeskommunene
- Prosjektfinansiering m/ ekstern finansiering/delfinansiering fra KDD, Interreg, Miljødirektoratet mm.

Østlandssamarbeidet har fire fast ansatte, i tillegg til 1,75 årsverk (prosjektmedarbeidere på korte kontrakter) som er finansiert med eksterne midler.

Alternative basisfinansieringsmodeller

I rammebudsjettet for 2024 vedtok representantskapet en basiskontingent per fylkeskommune på **kr 825 000** med en samlet basisfinansiering på kr 5 775 000.

Etter å ha drøftet saken på møte i administrasjonsutvalget 7. juni, skisseres det nedenfor ulike alternative modeller for basisfinansieringen av Østlandssamarbeidet for budsjettåret 2025. I modellene synliggjøres kontingentene med/uten inflasjonsjustering og med/uten kompensasjon for Oslos utmeldelse.

Det legges til grunn at tidligere prinsipp om lik kontingent videreføres.

Kontingenter og samlet basisfinansiering i 2025	1: Ingen inflasjonsjustering	2: Inflasjonsjustering (4 %)
A: Kontingent fra Oslo bortfaller uten at denne blir kompensert	825.000 4.950.000	858.000 5.148.000
B: Kontingent fra Oslo kompenseres av gjenværende fylkeskommuner	962.500 5.775.000	1.001.000 6.006.000

Figur 1: Kontingentinnbetalinger ved ulike modeller

Tallene i figuren over viser fylkeskommunenes kontingent og samlet kontingentinnbetaling i 2025 ved de ulike alternativene. De to mest ytterliggående alternativene er:

- A1, som er et slags 0-alternativ der samlet basisfinansiering i 2025 vil være kr. 4.950.000. Dette tilsvarer en reduksjon i kontingentinntekter på 14,3 % sammenlignet med 2024.
- B2, der samlet basisfinansiering i 2025 vil være kr. 6.006.000. Ved dette alternativet kompenseres det både for inflasjon og for Oslo kommune sin utmeldelse.

Vurderinger av de ulike alternativene

Forskjellen mellom 0-alternativet (A1) og alternativ B2 vil for den enkelte fylkeskommune være 176.000 kr for budsjettåret 2025. Aggregert for Østlandssamarbeidet er forskjellen mellom de to alternative modellene kr. 1.056.000.

Ambisjonsnivået og valg av alternativ vil selvsagt få betydning for aktivitetsnivået i Østlandssamarbeidet videre framover.

Ved valg av 0-alternativet vil det være nødvendig å ta ned aktivitetsnivået for Østlandssamarbeidet betydelig. Reduserte kontingentinnbetalinger (basiskontingent) betyr en tilsvarende kostnadsreduksjon dersom inntektsbortfallet ikke kan erstattes av annen finansiering og/eller ved bruk av reservefondet som pr. 31.12.2023 var på kr. 3 307 896,-.

Dette alternativet vil i praksis bety at basiskontingenten kun kan finansiere driften av samarbeidet og de «faste» politiske og administrative møteplassene for fylkeskommunene, mens det vil være svært begrensede muligheter til finansiering av aktiviteter, prosjekter, nye initiativ, utredninger med ekstern bistand, større arrangementer e.l. Det vil også bli krevende å fase inn klima, miljø og energi som nytt politikkområde.

Ved alternativ 2B kan dagens samlede aktivitetsnivå videreføres på noenlunde samme nivå i 2025. Samferdselsområdet kan videreføres, samtidig som klima, miljø og energi kan innarbeides som nytt samarbeidsområde, jf. forslag til revidert strategi. Også ved alternativ 2B vil det være nødvendig med tydelig prioritering av aktiviteter innenfor de politiske innsatsområdene som blir utpekt.

Mellomalternativene 1B og 2A vil også innebære at aktivitetsnivået må reduseres betydelig sammenlignet med driften i 2024. Innfasingen av klima, miljø og energi som nytt politikkområde vil også bli utfordrende.

Avslutning

For å gi forutsigbarhet i fylkeskommunenes eget budsjettarbeid og i sekretariatets videre arbeid med handlingsplan og budsjett er det ønskelig at representantskapet avklarer valg av modell og setter rammen for basisfinansieringen av Østlandssamarbeidet.

Samarbeidet skal gi merverdi for fylkeskommunene gjennom økt politisk gjennomslag og effektiv ressursbruk gjennom felles aktiviteter og prosjekter. Valg av budsjetttramme for basisfinansieringen vil ha betydning for den videre utviklingen av Østlandssamarbeidet som felles verktøy for fylkeskommunene.

Vedlegg

Ingen vedlegg

Sak 27/24 Møteplan 2024

Sekretariatets innstilling

Representantskapet godkjenner forslaget til justert møteplan for 2024.

Saksredegjørelse

Sekretariatet foreslår å justere møteplanen med et ekstra møte i representantskapet i 2024. I tillegg kan fylkeskommunene selvstøtt ta initiativ til kortere digitale møter om aktuelle saker utenom den regulære møteplanen.

- **(Nytt) Fredag 30. august kl. 09:00-10:00.** Digitalt møte på teams for blant annet å drøfte følgende saker:
 - o Revidert strategi, jf. sak 21/2024
 - o Oppfølging av Stortingets NTP-behandling, jf. sak 24/2024,
 - o Fellesuttalelse fra fylkeskommunene om EØS-utredningen, jf. sak 25/2024
 - o Fastsette agenda og opplegg for høstmøtet i representantskapet

- **Fredag 1. november kl. 10:00-13:00.** Fysisk møte i representantskapet for saksbehandling (inkl. endelig vedtak av handlingsplan og budsjett for 2025 og dialogmøte med ungdomsnettverket ØstsamUng.

Møteplanene for administrasjonsutvalget justeres tilsvarende.

Vedlegg

Ingen vedlegg

